

Η στρατηγική της ανατολικής Μεσογείου: Ιστορία (βαριά), πραγματικότητα (επικίνδυνα), προοπτικές (ζοφερές)

Η επιτάχυνση της ιστορίας τείνει να δυσκολεύει τη μνήμη· ευτυχώς δηλαδή που, για τις περιπτώσεις που η σαρξ ασθενής, υπάρχουν και οι βάσεις δεδομένων. Λοιπόν: το ον με το ύπουλο όνομα "Γιωργάκης" εμφανίστηκε στο Καστελόριζο με φόντο τις εκεί βαρκούλες στις 23 Απριλίου του 2010. Από εκεί μας πληροφόρησε ότι το ελληνικό κράτος θα ζητούσε τη συνδρομή του "μηχανισμού που όλοι οι ηγέτες της Ε.Ε μαζί δημιουργήσαμε" για να αντιμετωπίσει "τις αγορές".

Στο παρελθόν, από τις σελίδες αυτού του περιοδικού έχουμε υποστηρίξει ότι οι σύμβουλοι του "Γιωργάκη" που επέλεξαν το Καστελόριζο για την επικοινωνιακή έναρξη ετούτου του νέου έπους του ελληνισμού, είχαν στο μυαλό τους πολύ περισσότερα από το γραφικό νησιωτικό περιβάλλον και τις ακριτικές συνδηλώσεις. Λέγαμε ότι η επιλογή του Καστελόριζου φιλοδοξούσε να αποτελέσει τμήμα της εξοικείωσης των Ελλήνων, όχι μόνο με την κρίση του ελληνικού κεφαλαίου (που είχε ήδη μετατραπεί σε κρίση του ελληνικού κράτους), αλλά και με τις μοναδικές ρεαλιστικές διεξόδους από αυτή την κρίση, δηλαδή τις γεωπολιτικές - στρατιωτικές. Το ελληνικό κράτος, ήδη χρεοκοπημένο και νεκροζώντανο, ετοιμαζόταν να κάνει αυτό που ξέρει να κάνει καλύτερα: να βρει διακρατικές συγκρούσεις στην ευαίσθητη γειτονιά του και να κωθεί για να προσφέρει τις υπηρεσίες του στον πλειοδότη. Και όντως, το καλοκαίρι που ακολούθησε την ομιλία του Καστελόριζου οι Έλληνες άρχισαν να εξοικειώνονται ταχύρρυθμα, όχι μόνο με το "χρέος", αλλά και με τον νέο δυνατό, αξιόπιστο, πολιτισμένο, αντιτούρκο κλπ σύμμαχο που λέγεται Ισραήλ, με την νέα νομική έννοια που λέγεται "Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη" και με την νέα εγγύτητα της Κύπρου στις "ελληνικές ακτές".

Στη χώρα των λωτοφάγων, όλα τούτα φάνταζαν μεγάλες καινοτομίες και προκαλούσαν έκπληξη αρκετή για να τρίζουν τα κόκαλα του Μπέντζαμιν. Πολύ κακώς βέβαια.

Ανατολική Μεσόγειος Ι: Το ψυχροπολεμικό παρελθόν

Στην πραγματικότητα, η απόσταση μεταξύ Κύπρου και Καστελόριζου είναι ίσως το πλέον εύκαμπο γεωγραφικό μέγεθος παγκοσμίως. Καθώς η ιστορία κυλάει, η Κύπρος πηδάει σαν το κατσίκι, από το γνωστό "κουτάκι" του χάρτη ανατολικά (και σε ακραίες περιπτώσεις δυτικά) της Κρήτης, έως τα πέρατα του Λεβάντε, αναλόγως του πόσο δυνατή ή πόσο απελπισμένη νιώθει η ελληνική αστική τάξη, ή για να το πούμε πιο επίσημα, ανάλογα με τις προτεραιότητες της εξωτερικής πολιτικής του ελληνικού κράτους.

Η ελληνική "στρατηγική της ανατολικής Μεσογείου" έκανε την πρώτη της εμφάνιση μεταξύ του 1955 και του 1974. Η κατάσταση τότε ήταν πολύ διαφορετική απ' ό,τι σήμερα. Ο ψυχρός πόλεμος ήταν στο φόρτε του και διαμόρφωνε ένα παγκόσμιο περιβάλλον διακρατικής σύγκρουσης μεταξύ δύο τεράστιων μπλοκ ισχύος, δηλαδή των ΗΠΑ και των συμμάχων τους από τη μια, της Σοβιετικής Ένωσης και των δικών της συμμάχων από την άλλη. Είναι βέβαιο ότι τα βασικά δεδομένα αυτής της παγκόσμιας σύγκρουσης είχαν προβλεφθεί και αναλυθεί ήδη κατά τη διάρκεια του Δεύτερου Παγκόσμιου Πολέμου από τους άμεσα ενδιαφερόμενους. Δεν ντρεπόμαστε να πούμε ότι γνωρίζουμε ελάχιστα για τη στρατηγική που ακολουθούσε η Σοβιετική Ένωση. Εκ του αποτελέσματος βέβαια, μπορούμε να υποθέσουμε ότι οι σοβιετικές αντιλήψεις ήταν πανομοιότυπες με τις αμερικανικές,

Οι ιδέες του Nicholas Spykman στον παγκόσμιο χάρτη. Κατά τη γνώμη του, το βασικό διακύβευμα των χρόνων που θα ακολουθούσαν τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο ήταν ο περιορισμός της Σοβιετικής Ένωσης στην "περιοχή καρδιά" μέσω της κυριαρχίας στην "περιοχή δακτύλιου". Οι περιοχές που σημειώνονται εδώ με πιο γκριζό χρώμα (ο δακτύλιος ή rimland αγγλιστί) είναι γνωστές και από τα όσα ακολούθησαν την πτώση των δίδυμων πύργων.

νικές, παρόλ' αυτά το φράγμα της γλώσσας, η ρωσική πολιτισμική έφεση προς την εχεμύθεια και βεβαίως η τεμπελιά μας, εξασφαλίζουν ότι δεν μπορούμε να πούμε τίποτα με σιγουριά.

Από την άλλη, η στρατηγική που ακολούθησαν οι ΗΠΑ κατά τη διάρκεια του ψυχρού πολέμου, είναι πολύ πιο εύκολο να βρεθεί· μπορεί καμιά άλλη φορά να βρούμε ευκαιρία να τα πούμε με περισσότερες λεπτομέρειες, αλλά το γεγονός είναι ότι η αμερικανική στρατηγική του ψυχρού πολέμου ήταν προσανατολισμένη γύρω από την έννοια της "ανάσχεσης" της ρωσικής στρατιωτικής ισχύος. Με απλά λόγια εκείνο το δόγμα έλεγε ότι η Σοβιετική Ένωση έπρεπε να περιοριστεί στο χερσαίο όγκο της Ευρασίας και ότι έπρεπε με κάθε τρόπο να της απαγορευθεί η πρόσβαση (όχι να πλέουν τα καράβια, αλλά η δημιουργία δικτύου ναυτικών βάσεων) στις "νότιες θάλασσες". Τα σημεία από όπου θα μπορούσε ο σοβιετικός στρατός, και ειδικά το ναυτικό, να αποκτήσει "πρόσβαση στις νότιες θάλασσες", ήταν τέσσερα. Το πρώτο ήταν η θαλάσσια περιοχή μεταξύ Κορέας, Κίνας και Ιαπωνίας. Το δεύτερο ήταν η Σκανδιναβική χερσόνησος. Το τρίτο ήταν η κεντρική Ασία. Το τέταρτο ήταν η περιοχή του Βοσπόρου και το Αιγαίο Πέλαγος.

Η σημασία που απέκτησαν αυτά τα σημεία κατά τη διάρκεια του ψυχρού πολέμου μπορεί να γίνει καλύτερα κατανοητή αν θυμηθεί κανείς τις πολεμικές συγκρούσεις που συνέβησαν κατά τη διάρκεια αυτού του πολέμου. Ο πόλεμος της Κορέας, ο πόλεμος του Βιετνάμ και ο πρώτος πόλεμος του Αφγανιστάν (η λεγόμενη "ρωσική εισβολή") έγιναν όλοι τους σε αυτές τις περιοχές.¹

Όπως και να 'χει, οι σχετικές θεωρίες υπογράμμιζαν τη σημασία της Ανατολικής Μεσογείου· οι ειδικοί των αφεντικών δεν έβλεπαν εκεί θάλασσα, ψάρια και ψαράδες, αλλά τον "στρατηγικό χώρο" που ενώνει μεταξύ τους (α) τη Μαύρη Θάλασσα (όπου έπρεπε να παραμείνει εγκλωβισμένος ο ρωσικός παράγοντας), (β) τις δυτικές ακτές της πετρελαιοπαραγωγού Μέσης Ανατολής και (γ) τη διώρυγα του Σουέζ που οδηγεί στον περσικό κόλπο και τον Ινδικό Ωκεανό.²

Ελπίζουμε αυτά τα λίγα να αρκούν για να καταλάβουμε τους λόγους για τους οποίους το ελληνικό κράτος, από τη σκληρή δεκαετία του '50 και μετά, ανακάλυψε για πρώτη φορά την επικαιρότητα μιας "στρατηγικής της Ανατολικής Μεσογείου" κομμένης και ραμμένης στα μέτρα του. Το ελληνικό κράτος είχε τελειώσει τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο πέντε χρόνια αργότερα από όλους τους υπόλοιπους συμμετέχοντες, με έναν πολύνεκρο εμφύλιο. Το ελληνικό κράτος είχε πληρωθεί για τη συστράτευσή του με τους νικητές του Δεύτερου Παγκόσμιου Πολέμου με τα Δωδεκάνησα. Τα Δωδεκάνησα τώρα, δεν ήταν μια νέα κτήση από αυτές που διπλασιάζουν το ΑΕΠ. Δεν υπήρχε "βιομηχανία των Δωδεκάνησων" (μην ξεχνάτε: βρισκόμαστε προ τουρισμού), δωδεκανησιακή οικονομία κλπ. Τα Δωδεκάνησα ήταν μια νέα κτήση από εκείνο το είδος που το ελληνικό κράτος γνωρίζει καλά να χρησιμοποιεί, ένας "στρατηγικός χώρος" που έδενε για πρώτη φορά ολόκληρο το Αιγαίο

ΠΕΡΙΠΤΕΡΟ

(
μακροσκελε
ίσαπόψειςμ
εμικρούλες
φωτό
)

Η στρατηγική της Ανατολικής Μεσογείου Ι

Είναι πιθανότατα Χριστούγεννα του 1963, δηλαδή τέσσερα χρόνια πριν το ελληνικό κράτος πάθει possession από τη Χούντα. Ο Σαμψών, νεαρός συνεργάτης του στρατηγού Γρίβα, που δέκα χρόνια αργότερα, το 1974, θα κηρύξει το μοιραίο πραξικόπημα, είναι απασχολημένος. Ο Σαμψών έχει πάρει ομήρους από την Ομορφίτα (προάστιο της Λευκωσίας) 800 άοπλους τουρκοκύπριους, κυρίως γυναίκοπαιδα. Σκοπός ήταν βέβαια η βίαιη εθνική εκκαθάριση της Λευκωσίας από τους Κύπριους που τα μούτρα τους δεν ήταν της αρεσκείας του Σαμψών. Και πράγματι, για δέκα ολόκληρα χρόνια, οι Κύπριοι του είδους που δεν άρεσε στον Σαμψών και τους φίλους του ξεσηπώθηκαν και αποκλείστηκαν σε ειδικούς "θύλακες" από τους οποίους απαγορευόταν να βγουν (αυτό είναι που εννοούμε όταν λέμε "ένα κανονικό α-παρτχάντι εις βάρος των τουρκοκύπριων"). Η τουρκική σημαία είναι φυσικά λάφυρο.

Πέλαγος υπό την ελληνική κρατική εξουσία και ταυτόχρονα έφερε την ελληνική κρατική εξουσία πιο κοντά στην Κύπρο. Όλα αυτά συνέβαιναν ενώ η όλη περιοχή μετατρεπόταν σε μία από τις τέσσερις παγκόσμιες δικλείδες ασφαλείας που τόσο σημαντικό ρόλο έπαιζαν στην αμερικανική στρατηγική της “ανάσχεσης”.

Τόπος σφαγής δηλαδή, τόπος πολέμου, θαυμάσιος τόπος! Οι Έλληνες “ειδικοί της γεωπολιτικής” έπιασαν αμέσως δουλειά. Όπως συμβαίνει συνήθως, ήταν πράκτορες των ελληνικών μυστικών υπηρεσιών με προβιά καθηγητή πανεπιστημίου, υπάλληλοι του υπουργείου εξωτερικών και κραγμένοι φασίστες, όλα αυτά ταυτόχρονα με τη διαφορά ότι οι καιροί ήταν τέτοιοι που τα προοδευτικά προσώπια δεν ήταν απαραίτητα. Όπως διαβάζουμε σε σχετικές πραγματείες, στο δεύτερο μισό της δεκαετίας του '50,

από το Φανάρι ξεπηδά μια νέα γενιά διανοούμενων που θα αγωνιστούν για τη μετατροπή της νοτιοανατολικής πτέρυγας του NATO σε ένα ενιαίο πολιτικό σύνολο. Ηγετικές μορφές μεταξύ αυτών θα είναι οι καθηγητές Δημήτριος Τσάκωνας και Δημήτρης Κιτσίκης που, μαζί με τον πρώην κομμουνιστή διανοούμενο Γεώργιο Γεωργαλά, θα αποτελέσουν πνευματικά στελέχη του δικτατορικού καθεστώτος των Ελλήνων Συνταγματάρχων (1967 - 1974) και θα αγωνιστούν για την επιβολή μιας νέας γεωπολιτικής αντίληψης της Ανατολικής Μεσογείου: αυτής της “ενδιάμεσης περιοχής”.³

Πράγματι, όπως όλοι γνωρίζουμε, έπειτα από το στρατιωτικό πραξικόπημα του Απρίλη του '67, η “νέα γενιά” των μετεμφυλιακών φασιστών “διανοούμενων” ανέλαβε υπουργικά χαρτοφυλάκια και οι καθόλα αξιόλογες ιδέες της “στρατηγικής της Ανατολικής Μεσογείου” εφαρμόστηκαν μέχρι το πικρό τέλος. Το πικρό τέλος με τη σειρά του δεν ήταν και τόσο απρόσμενο. Η ιδέα της “ενδιάμεσης περιοχής” υποτίθεται πως εννοούσε το σύνολο Ελλάδας - Τουρκίας ως “νοτιοανατολική πτέρυγα του NATO” και προωθούσε τη μετατροπή της σε “ενιαίο πολιτικό σύνολο” με αποστολή την ανάσχεση της κομμουνιστικής απειλής. Ακούστηκαν λοιπόν διάφορα τρελά περί “ελληνοτουρκικής ομοσπονδίας” που σήμερα εντάσσονται στα παρατρέγουδα της ιστορίας. Στην πράξη από την άλλη, η πρωτοεμφανιζόμενη στρατηγική της Ανατολικής Μεσογείου από τη σκοπιά του ελληνικού κράτους είχε και πιο συγκεκριμένο όνομα: Κύπρος. Από το 1955 και μετά, το ελληνικό κράτος προσπάθησε με κάθε τρόπο να διαιρέσει τον κυπριακό πληθυσμό σε δύο αντιμαχόμενα μέρη, συνέχισε εγκαθιστώντας στην Κύπρο ένα κανονικό απαρτχάιντ εις βάρος των “Τουρκο”κύπριων που σήμερα μόνο στην Ελλάδα δεν το θυμάται κανένας, και κατέληξε προσπαθώντας να εξοντώσει μέχρις ενός τους “τουρκο”κύπριους και τους ακόμην περισσότερο μισητούς αριστερούς “ελληνο”κύπριους και κανονίζοντας ένα στρατιωτικό πραξικόπημα που υποτίθεται θα κατέληγε στην “ένωση με τη μητέρα Ελλάδα”.

Σήμερα φυσικά, όλα αυτά, ακόμη και εκείνα που συνέβησαν πριν από το 1967, δεν αποδίδονται στο ελληνικό κράτος, αλλά στη “χούντα” που με κάποιο τρόπο είχε “αναλάβει τον έλεγχο”. Αυτή η θεωρία του ελληνικού κράτους που έχουν μπει μέσα του δαιμόνια (7 χρόνια possessed), μπορεί να είναι τέλειο παράδειγμα του τρόπου με τον οποίο οι Έλληνες καταλαβαίνουν την ιστορία

τους, αλλά δεν αντέχει σε σοβαρή εξέταση. Την περίοδο 1967 - 1974 το ελληνικό κράτος ήταν κράτος με τα όλα του, δηλαδή είχε στρατό, τράπεζες και αστική τάξη, ήταν μέλος του NATO, η κυβέρνηση του συνομιλούσε με τους συμμάχους και τους εχθρούς της και εφαρμόζε σχέδια που είχαν αρχίσει να καταστρώνονται από τη δεκαετία του '50, πολύ πριν το πραξικόπημα.

Στη βάση αυτών των σχεδίων βρισκόταν η περίπτωση “θέση της χώρας”, ή αλλιώς το γεγονός ότι η ελληνική κρατική ισχύς είχε την τύχη να υφίσταται στο πεδίο της Ανατολικής Μεσογείου σε μια χρονική περίοδο που η Ανατολική Μεσόγειος έμπαινε σε λογαριασμούς πλανητικής κλίμακας, που πρωταγωνιστούσε στο μεγάλο σχέδιο “ανάσχεσης της ρωσικής απειλής”. Οι Έλληνες φασίστες, με την υποστήριξη σεβαστών κομματιών της ελληνικής αστικής τάξης (αλλιώς δεν γίνεται) προσπάθησαν να εκμεταλλευτούν αυτή την εξαιρετική συγκυρία για να προσαρτήσουν την Κύπρο.⁴ Υπολόγιζαν ότι η πολύτιμη “θέση” τους, θα τους εξασφάλιζε την αμερικανική υποστήριξη. Υποτίμησαν την τουρκική ισχύ, υπερτίμησαν το μέγεθος των προσόδων που τους εξασφάλιζε η θέση τους. Έτσι είναι οι διακρατικοί ανταγωνισμοί, κάποιιοι κερδίζουν και κάποιιοι χάνουν. Όσο για τους Έλληνες, ούτε η πρώτη φορά ήταν που υποτίμησαν τον “προαιώνιο εχθρό”, ούτε η τελευταία θα είναι. Έχει συμβεί ξανά και πάντα οι φορείς των λανθασμένων εκτιμήσεων καταλήγουν να φιγουράρουν στο ελληνικό φανταστικό σαν “προδότες του έθνους”.

Όπως και να 'χει, από τη δική μας σκοπιά, όχι μόνο το ελληνικό κράτος της περιόδου 1967 - 74 δεν θα έπρεπε να θεωρείται “possessed”, αλλά ακριβώς αντίστροφα: η ψυχροπολεμική εκδοχή της ελληνικής στρατηγικής της Ανατολικής Μεσογείου, δηλαδή η μεταξύ 1955 και 1974 προσπάθεια προσάρτησης της Κύπρου με μοχλό τη σημασία της περιοχής στους πλανητικούς διακρατικούς ανταγωνισμούς, *θα έπρεπε να θεωρείται μία από τις αιτίες του απριλιανού πραξικοπήματος!*

Γιατί για προσπαθήστε να κοιτάξετε το 1967 με τα μάτια της εποχής: Μια εξόχως σημαντική δουλειά έπρεπε να γίνει τα επόμενα χρόνια, μια ματωμένη δουλειά από αυτές που θέλουν κάμποσο σφίξιμο. Και τέτοια πράγματα δεν γίνονται δίχως πλήρη εθνική ενότητα, ή στην περίπτωση μας, αν δεν έχεις κλείσει τις πληγές του εμφυλίου. Αν παρελπίδα δεν έχεις κλείσει τις πληγές του εμφυλίου, αν οι δρόμοι γίνονται πεδίο μάχης, αν μια νέα γενιά αριστερής νεολαίας ετοιμάζει το δικό της '68... ε, κάτι πρέπει να γίνει το '67! Ας το αναλάβουν οι ειδικοί, δηλαδή η όψη του ελληνικού κράτους που με τόση επιτυχία είχε αναλάβει και τα τάγματα ασφαλείας. Κι αν κάποιος δεν πείθεται με την επιχειρηματολογία μας ενάντια στη θεωρία του κράτους “possessed”, να ένα παραπάνω επιχείρημα: η στρατηγική της Ανατολικής Μεσογείου ξαναεμφανίστηκε σχεδόν αυτούσια λίγες δεκαετίες αργότερα. Αυτή τη φορά από το δημοκρατικό ελληνικό κράτος εκπορευόμενη.

Ανατολική Μεσόγειος II: Δεκαετία του '90 δίχως παραγκιοζιλίκι δεν γίνεται!

Η πικρή κατάληξη της πρώτης στρατηγικής της Ανατολικής Μεσογείου είχε βοηθήσει τους Έλληνες να ανακαλύψουν ένα δυο σημαντικά πραγματικά για τη “θέση της χώρας”. Το πρώτο ήταν ότι δεν μπορεί να φέρει ως freelance κατασπλιές εν τω μέσω ανταγωνισμών πλανητικής κλίμακας.

Το δεύτερο ήταν ότι ο ψυχρός πόλεμος ήταν τόσο ψυχρός που ορισμένες περιοχές του πλανήτη είχαν παγώσει στην κυριολεξία. Η σημασία της Ανατολικής Μεσογείου ως δικλείδας ασφαλείας ενάντια στη ρωσική απειλή σήμαινε, όχι αυτό που ήλπιζαν οι Έλληνες, αλλά ότι ουδεμία μεταβολή των συνόρων δεν μπορούσε να γίνει αποδεκτή στη γειτονιά του ελληνικού κράτους.

Αλλά ο ψυχρός πόλεμος κάποια στιγμή τελείωσε. Οι πτημένοι κατέρρευσαν ως κρατικές οντότητες και έστειλαν την εργατική τους τάξη να δουλέψει για λογαριασμό των νικητών. Οι νικητές από τη μεριά τους... η αλήθεια είναι ότι κυριεύθηκαν από μια στιγμιαία αμνηχανία μπροστά στους καρπούς της νίκης τους. Δεν υπήρξε συνθήκη ειρήνης όπως στους βαλκανικούς πολέμους για να πάρει ο καθείς ό,τι “δικαιούνταν”. Οπότε το κάθε κάθαρμα έπρεπε να αρπάξει ό,τι προλάβει. Από τη μεριά του ελληνικού ιμπεριαλισμού (που ως σημειωθεί: ατένιζε το μέλλον με το πρόσθετο προσόν της επιτευχθείσας επιτέλους εθνικής ενότητας), αυτό σήμαινε ότι όλα τα έως τότε ανεργά, πλην όμως μεγάλης σημασίας και μακρόχρονης ιστορίας μέτωπα άνοιξαν ταυτόχρονα. Στα τρία χρόνια που μεσολάβησαν από το 1990 έως το 1993 το ελληνικό κράτος απέκτησε μία αλβανική πολιτική (από εκεί προκύπτει η υπόθεση MABH), μία μακεδονική πολιτική (από εκεί προκύπτει η “ελληνοσερβική φιλία” και τα μακεδονικά συλλαλητήρια) και φυσικά... μια πολιτική της ανατολικής Μεσογείου! Ο τρόπος με τον οποίο αυτή η πολιτική έκανε την εμφάνισή της ήταν γραφικά μπρουτάλ, όπως όλα όσα αφορούν την συγκεκριμένη περίοδο της ελληνικής ιστορίας. Επιλέγουμε στην τύχη τα λεγόμενα ενός από τα εκατό χιλιάδες караβανομπλόγκ του διαδικτύου:

Το Νοέμβριο του 1993, διακηρύχθηκε από Ελλάδα και Κύπρο το ΔΕΑΧ [Δόγμα Ενιαίου Αμυντικού Χώρου], με κύριο χαρακτηριστικό τον καθαρά αμυντικό του χαρακτήρα και στόχο την αποτροπή ή αντιμετώπιση κάθε επιθετικής ενέργειας, εναντίον του ενός ή και των δύο μερών. Με τη διακήρυξη του δόγματος, υπογραμμίστηκε με έμφαση η δέσμευση της Ελλάδας να θεωρεί ως αιτία πολέμου (casus - belli) οποιαδήποτε τουρκική απόπειρα προέλασης στην ελεύθερη Κύπρο. Η απόφαση των κυβερνήσεων Ελλάδας - Κύπρου, να προχωρήσουν σε αμυντική συνεργασία, ενόχλησε σφοδρά την Τουρκία, τις ΗΠΑ, τη Βρετανία, τη Γαλλία, και άλλες συμμαχικές χώρες. Η επιχειρηματολογία τους ήταν ότι από ελληνικής πλευράς δόθηκε στρατιωτικός χαρακτήρας στην επίλυση του Κυπριακού με συνέπεια να δυσχερανθούν οι προσπάθειες πολιτικής λύσης.⁵

Όπως βλέπουμε, στις αρχές της δεκαετίας του '90, το ελληνικό κράτος όντως βρισκόταν χιλιόμετρα μακριά από τις “πολιτικές λύσεις”. Αντιθέτως εκτόξευε τα casus belli προς τους γείτονες λες κι ήταν αράπικα φυστίκια. Οι Έλληνες για άλλη μια φορά νόμιζαν ότι είχαν βρει τον προαιώνιο εχθρό σε θέση αδυναμίας. Οι εκτιμήσεις τους δεν ήταν εντελώς αστήρικτες, αντιθέτως η περίοδος ήταν από τις ιδιαίτερα δύσκολες για τους γείτονες. Φαίνεται ότι για λόγους που δεν γνωρίζουμε και πάντως δεν είναι του παρόντος, το τουρκικό κράτος δυσκολεύτηκε ιδιαίτερα να προσαρμοστεί στην μεταψυχροπολεμική εποχή. Από τη μια βρέθηκε να αντιμετωπίζει μια βαθιά οικονομική κρίση που κάπαζε, όχι γενικώς όπως σήμερα, αλλά

Η στρατηγική της Ανατολικής Μεσογείου II
Ό,τι αρχίζει ωραία: Στιγμιότυπο από τις προβokatίες με τις σημαίες που καρφώνονταν αλληπάλληλα σε βραχονησίδες τον Χειμώνα του 1996. Τελικά παραλίγο η όλη υπόθεση να καταλήξει σε γενικευμένη στρατιωτική σύγκρουση, οπότε αυτοί που έμπηγαν σημαίες θα κρύβονταν κάπου και θα περίμεναν να τελειώσει κι αυτή η μαλακία για να πληρωθούν.

Ποικιλοχρωματισμός πύγκλι
 Μουσουλμανικό, Ορθόδοξο, Βουλγαρικό, Ουκρανικό, Σλαβικό. Ένα κέντρο όπου οι λαοί της Ανατολικής Μεσογείου συναντιούνται. Το κέντρο αυτό είναι η Ανατολική Μεσογεία. Η περιοχή αυτή είναι η γέφυρα που συνδέει τον κόσμο του βορρά με τον κόσμο του νότου. Η Ανατολική Μεσογεία είναι η γέφυρα που συνδέει τον κόσμο του βορρά με τον κόσμο του νότου. Η Ανατολική Μεσογεία είναι η γέφυρα που συνδέει τον κόσμο του βορρά με τον κόσμο του νότου.

Το πένθος των αγάλτων
 Η Ανατολική Μεσογεία είναι η γέφυρα που συνδέει τον κόσμο του βορρά με τον κόσμο του νότου. Η Ανατολική Μεσογεία είναι η γέφυρα που συνδέει τον κόσμο του βορρά με τον κόσμο του νότου. Η Ανατολική Μεσογεία είναι η γέφυρα που συνδέει τον κόσμο του βορρά με τον κόσμο του νότου.

Συνθήματα σε κόκκινο και μαύρο χρώμα
 Η Ανατολική Μεσογεία είναι η γέφυρα που συνδέει τον κόσμο του βορρά με τον κόσμο του νότου. Η Ανατολική Μεσογεία είναι η γέφυρα που συνδέει τον κόσμο του βορρά με τον κόσμο του νότου. Η Ανατολική Μεσογεία είναι η γέφυρα που συνδέει τον κόσμο του βορρά με τον κόσμο του νότου.

Μελωδίες συμπαράθεσης
 Η Ανατολική Μεσογεία είναι η γέφυρα που συνδέει τον κόσμο του βορρά με τον κόσμο του νότου. Η Ανατολική Μεσογεία είναι η γέφυρα που συνδέει τον κόσμο του βορρά με τον κόσμο του νότου. Η Ανατολική Μεσογεία είναι η γέφυρα που συνδέει τον κόσμο του βορρά με τον κόσμο του νότου.

Τελειώνει με πόνο: Οι εκδηλώσεις του ελληνικού λαού έπειτα από την παράδοση του σύντροφου Αμπντουλάχ Οτσαλάν στις τουρκικές μυστικές υπηρεσίες υπήρξαν εξόχως ιλαρές. Εδώ διαλέγιο της Ελευθεροτυπίας (1/3/1999) περιγράφει αναλυτικά μία από τις μεγαλύτερες σχετικές διαδηλώσεις (μιλιάμε για δεκάδες χιλιάδες ορκισμένους εχθρούς του Σημίτη). Αξιοσημείωτη η ανάμειξη του σαλεμένου πατριωτισμού με τις μεθοδολογίες του (μετέπειτα) κινήματος της αντιπαγκοσμιοποίησης.

μοναχά για πάρτη του, ταυτόχρονα όμως είχε να αντιμετωπίσει το ακόμη σοβαρότερο ζήτημα του Κουρδιστάν και του αντάρτικου. Οι τότε προοπτικές του τουρκικού κράτους ήταν τέτοιες που σήμερα βρίσκουμε κατά καιρούς διάφορους από τους "μετριοπαθείς Έλληνες αναλυτές" να θυμούνται ότι στη δεκαετία του '90 η διάλυση του τουρκικού κράτους θεωρούνταν απολύτως λογικό ενδεχόμενο και φυσικά να σιχτιρίζουν τους "προδότες του έθνους" που είχαν πάρει αυτό το ενδεχόμενο στα σοβαρά.⁶

Μπροστά σε τέτοιες ευχάριστες προοπτικές οι Έλληνες κατέστρωσαν στα πολύ γρήγορα μια νέα στρατηγική της Ανατολικής Μεσογείου και την έθεσαν σε εφαρμογή. Από τη μια δούλεψαν την επίσημη στρατιωτικοπολιτική προσέγγιση: στρατιωτική περικύκλωση της Τουρκίας, κούρσα εξοπλισμών ώστε να ενταθεί η οικονομική κρίση των γειτόνων, ενιαίο αμυντικό δόγμα με την Κύπρο, μπλοκάρισμα ευρωπαϊκών χρηματοδοτήσεων προς την Τουρκία. Από την άλλη δούλεψαν την ανεπίσημη πρακτορολασπερή προσέγγιση: Λανσάρισμα του αριστεροδέξιου συνθήματος "η ειρήνη στο Αιγαίο περνάει από τα βουνά του Κουρδιστάν". Ανασκάλεμα του βάλτου με τους χουντικούς και ταχύτατη δημιουργία ενός πλούσιου βιότοπου πρακτόρων, караβα-

νάδων, ακαδημαϊκών, φασιστών, δημοσιογράφων καθώς και πρώην και νυν αριστερών με αποστολή, αφενός να δημιουργήσουν διαύλους επικοινωνίας με το "κουρδικό επαναστατικό στοιχείο" και αφετέρου να επιχειρηματολογούν όπου και όπως μπορούν περί της "τουρκικής απειλής" και να εξοικειώνουν τους Έλληνες με την πιθανότητα πολέμου. Γραφικές προβοκάτιες που μόνο η φρέσκια ακόμα ιδιωτική τηλεόραση μπορούσε να επινοήσει, όπως η "πορεία των Ελλήνων μοτοσυκλετιστών από το Βερολίνο στα κατεχόμενα" το 1996. Και τελικά, εκπαίδευση ανταρτών του PKK σε στρατόπεδα του ελληνικού στρατού για το μεγαλύτερο μέρος της δεκαετίας.

Η εφαρμογή αυτών των σχεδίων, από τις απαρχές, μέχρι την κορύφωση και την παταγώδη τους αποτυχία, τράβηξε για σχεδόν δέκα χρόνια. Και ακόμη και αν παραμένει κανείς απόλυτα δύσπιστος απέναντι στο ενδεχόμενο "εκπαίδευσης Κούρδων ανταρτών σε ελληνικά στρατόπεδα", δεν μπορεί να αρνηθεί την ύπαρξη των πραγματικών τίτλων τέλους που όλοι μας θυμόμαστε: πρώτον, η αλληλουχία προβοκάτιες και στρατιωτικής πίεσης κορυφώθηκε στο λεγόμενο επεισόδιο των Ιμίων το 1996. Εκείνο τον κακό Γενάρη οι Έλληνες αναγκάστηκαν να υποχωρήσουν ατάκτως, να τα κάνουν εθνικώς απάνω τους, να ζητήσουν τη μεσολάβηση των ΗΠΑ και να ξεχάσουν για πολύ πολύ καιρό την πιθανότητα στρατιωτικής αντιπαράθεσης με την Τουρκία. Είναι πιθανό το "επεισόδιο των Ιμίων" να ήταν η ώρα της συνειδητοποίησης ότι το τουρκικό κράτος τελικά δεν θα διαλυόταν. Το σίγουρο πάντως είναι ότι η επίσημη τελευταία πράξη της δεύτερης περιόδου της "στρατηγικής της ανατολικής μεσογείου" ήταν βαθιά και πολύ ταιριαστά ποτισμένη στη μπρουτάλ γραφικότητα των 90's. Το τουρκικό κράτος με κάποιο τρόπο κατάφερε να τη βγάλει καθαρή από τα προβλήματα των αρχών της δεκαετίας του '90, το κουρδικό αντάρτικο πητήθηκε και προς το τέλος του 1998 ο αρχηγός του άρχισε να βρίσκει μπρος του κλειστές πόρτες, κυνηγημένος από τις τουρκικές μυστικές υπηρεσίες. Έπειτα από μια ευτράπελη αεροπορική περιοδεία σε ευρωπαϊκές - και όχι μόνο- πρωτεύουσες και μια σειρά αιτήσεων πολιτικού ασύλου που απορρίφθηκαν, ο Οτσαλάν κατέληξε στον τελευταίο και μεγαλύτερο φίλο του: το ελληνικό κράτος και ειδικότερα τον εσμό πρακτόρων, караβανάδων κλπ που όπως είπαμε παραπάνω είχε δημιουργηθεί ακριβώς για να δουλέψει τη σύνδεση με το κουρδικό αντάρτικο. Τελικά το ελληνικό κράτος, που επιτέλους αποφάσισε να πάψει να είναι ο τελευταίος παγκοσμίως υποστηρικτής της διάλυσης του τουρκικού κράτους, παρέδωσε τον Οτσαλάν στις τουρκικές μυστικές υπηρεσίες μετά βαιών και κλάδων.

Ο πρωθυπουργός Κώστας Σημίτης, μίλησε στη βουλή των Ελλήνων στις 5/3/99 όταν πλέον η "υπόθεση Οτσαλάν" είχε λάβει το ιλαρό τέλος της. Αφού κατήγγελε την "κουρδοποίηση της εξωτερικής μας πολιτικής" και την "όποια επιχειρούμενη ελληνοποίηση του κουρδικού ζητήματος", κατέληξε αναγνωρίζοντας σεμνά ότι "θα ήταν μεγάλο λάθος να νομίζουμε ότι η στρατιωτική αποτρεπτική μας ικανότητα αρκεί στον σύγχρονο κόσμο για να λύσει όλα τα προβλήματα".⁷ Έτσι ξερά! Λες και υπήρχαν άνθρωποι στο εσωτερικό του ελληνικού κράτους που υιοθετούσαν τέτοιες μπανάλ απόψεις! Φυσικά, όπως καταλάβαμε ξανά τώρα τελευταία, όχι μόνο υπήρχαν, αλλά υπάρχουν. Και θα υπάρχουν.

Ανατολική Μεσόγειος III: το ζοφερό μέλλον

Μας είναι άγνωστο το πότε ακριβώς το ελληνικό κράτος κατάλαβε ότι η περίφημη "θέση της χώρας" βρίσκεται για άλλη μια φορά στο επίκεντρο του παγκόσμιου διακρατικού ανταγωνισμού. Ίσως να ήταν το 1996, τότε που έγινε αντιληπτό ότι η στρατιωτική ισχύς της Τουρκίας είναι πιθανόν να εκφραστεί απευθείας πάνω στον ελληνικό στόλο δίχως ενδιάμεσους πρόθυμους να την μετριάσουν. Ίσως να ήταν το 1998 όταν ο σύντροφος Οτσαλάν έπαψε να είναι ήρωας της ελευθερίας και κατέληξε του κλώτσου και του μπάτσου. Ίσως να ήταν το 1999 όταν ο σύντροφος Μιλόσεβιτς άρχισε να τρώει μπόμπες και ο αμερικανικός στρατός αριθμάρει αυτοπροσώπως στα Βαλκάνια.

Το σίγουρο είναι ότι, από το τέλος του 2001 και μετά, όλα αυτά τα επεισόδια ήταν απολύτως κατανοητά για την ελληνική εξωτερική πολιτική. Οι ΗΠΑ είχαν ξεκινήσει έναν παγκόσμιο πόλεμο από τη Μέση Ανατολή. Για άλλη μια φορά η Ανατολική Μεσόγειος είχε πάψει να είναι πεδίο όπου μπορούσε κανείς να κάνει του κεφαλιού του και είχε μετατραπεί σε ένα από τα σημαντικότερα σημεία της υδρογείου. Για άλλη μια φορά τα όσα γίνονταν εδώ ήταν λογαριασμοί πλανητικής κλίμακας. Το τουρκικό κράτος, για λόγους που τώρα αρχίζουν να γίνονται κατανοητοί και έχουν να κάνουν με τον εφιάλτη της αποσταθεροποίησης κατά τη δεκαετία του '90, καμία όρεξη δεν είχε να υποστηρίξει τα σχέδια των ΗΠΑ. Το ελληνικό κράτος από την άλλη, από το 2001 και μετά υποστήριξε τις ΗΠΑ σε όποιον πόλεμο έβαλαν μπρος και ξεκίνησε να χτίζει τη συμμαχία του με το Ισραήλ.

Και τα φύλλα του ημερολογίου έφεψαν στο πάτωμα σαν φθινοπωρινά φύλλα: οι Έλληνες διοργάνωσαν ολυμπιάδα και πογκρόμ στους Αλβανούς: το ελληνικό κράτος με το δεξί χέρι κανόνιζε να βοηθάει τους "Αμερικάνους" ενώ με το αριστερό διοργάνωνε αντιαμερικανικές διαδηλώσεις: οι νέοι πόλεμοι δημιούργησαν νέα κύματα μετανάστευσης: όλα αυτά ενώ το κίνημα της αντιπαγκοσμιοποίησης πολεμούσε την παγκοσμιοποίηση. Όταν όλα αυτά τα όμορφα κατέρρευσαν είχε φτάσει πια το 2010 και μαζί το σημείο από όπου ξεκινήσαμε να γράφουμε. Η τρίτη κατά σειρά εκδοχή της στρατηγικής της Ανατολικής Μεσογείου έκανε την παγκόσμια πρώτη της με frontman το on με το ύπουλο όνομα και στο φόντο βαρκούλες ν' αρμενίζουν.

Όπως είδαμε παραπάνω βέβαια, η ιστορία έχει να δώσει τα διδάγματά της: κάθε εμφάνιση της στρατηγικής της Ανατολικής Μεσογείου πάει παρέα με διάφορα είδη πολιτειακών "εκτροπών" (ακόμη και στα Ίμια ο Σημίτης είχε αφήσει υπόνοιες ότι ο άρτι αποστρατευθείς ναύαρχος Λυμπερίης "είχε κάνει του κεφαλιού του"). Επίσης κάθε εμφάνιση της στρατηγικής της Ανατολικής Μεσογείου πάει παρέα με υποτίμηση του προαιώνιου εχθρού, συνεπώς είναι εξαιρετικά πιθανόν να φάει τα μούτρα της (αυτό δεν είναι τυχαίο: θα λέγαμε ότι στην ουσία πρόκειται για εκσυγχρονισμένες εκδοχές της "Μεγάλης Ιδέας").

Αλλά για να λέμε και του στραβού το δίκιο, το ελληνικό κράτος δείχνει να έχει αποκομίσει ορισμένα διδάγματα από το πρόσφατο και απώτερο παρελθόν του. Για παράδειγμα, οι πράκτορες και γενικότερα η ακροδεξιά εκδοχή της εξωτερικής πολιτικής του ελληνικού κράτους δεν παίζει φόρα παρτίδα στα κανάλια, όπως τη δεκαετία του '90, αλλά κινεί-

ται μουλωχτά στο παρασκήνιο. Δεύτερον και πολύ σημαντικότερο, υπάρχει εξαρχής σαφέστατη συνείδηση ότι η αναγέννηση της στρατηγικής της Ανατολικής Μεσογείου σημαίνει την ανάμειξη του ελληνικού κράτους σε έναν παγκόσμιο πόλεμο. Αρκεί να σκεφτούμε ότι η επαφή με το Ισραήλ, επαφή που αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο της ελληνικής στρατηγικής, δεν προέκυψε το Καλοκαίρι του 2010. Αν θυμάστε, εκείνο το Καλοκαίρι απλά έτυχε (εν όψει "στολισκού της ελευθερίας") να μάθουμε ότι ήδη διεξάγονται κοινές στρατιωτικές ασκήσεις μεταξύ των δύο κρατών. Από εκεί και έπειτα το μπαράζ εντάθηκε και συμπεριέλαβε κοινά ενεργειακά συμφέροντα Ελλάδας-Κύπρου-Ισραήλ, υποθαλάσσιους αγωγούς πετρελαίου με μήκος εκατοντάδων χιλιομέτρων, ελαφρά εσάνς "τουρκικών προκλήσε-

ως του τι θα κάνει το τουρκικό κράτος και πόσο δύσκολος θα είναι ο ναυτικός έλεγχος της Ανατολικής Μεσογείου. Και εδώ επίσης διαφαίνεται μια κάποια ιμπεριαλιστική ωριμότητα. Κουβέντα δεν γίνεται περί του παλιού λεξιλογίου: ούτε κατοχή της Κύπρου που είναι Ελληνική, ούτε ένωση με την Ελλάδα, ούτε "να χωριστεί η Κύπρος και να τελειώνουμε" ούτε ναυτική περικύκλωση της Τουρκίας, ούτε casus belli. Παρότι όλα αυτά προφανώς και βρίσκονται στο τραπέζι, ουδείς τα αναφέρει. Και γιατί άλλωστε; Για να δημιουργείται ανησυχία και αίσθηση προμελέτης; Όχι δα! Οι καλοί πόλεμοι είναι "απρόσμενοι και απρόκλητοι" σαν το έπος του '40!

Πίσω απ' όσα λέγονται δημοσίως πάντως, τα πράγματα πάνε κατά πως υπολογίστηκαν. Η αποσταθεροποίηση της ζώνης που ξεκινάει από τη βό-

φορά με τη μεριά των νικητών. Αλλά τα προβλήματα κάθε ελληνικής στρατηγικής της Ανατολικής Μεσογείου είναι και εδώ παρόντα. Δεν λέμε για την πιθανότητα "πολιτειακής εκτροπής;" αυτή κατά τη γνώμη μας βρίσκεται ήδη σε εξέλιξη με διάφορες εκδοχές προς το παρόν ανεπαίσθητες και πάντως πολύ ταιριαστές για τους καιρούς μας. Λέμε για το γεγονός ότι το ελληνικό κράτος, από τον ρόλο που επιλέγει, είναι αναγκασμένο να ελπίζει ότι θα βρεθεί αντιμέτωπο με την Τουρκία. Όσο πιο αντιμέτωπο με την Τουρκία, τόσο πιο πολύτιμες οι υπηρεσίες του και τόσο μεγαλύτερα τα ωφέλη. Κι έτσι είναι που ερχόμαστε εκεί απ' όπου ξεκινήσαμε: για άλλη μια φορά οι στρατηγικοί εγκέφαλοι του ελληνικού κράτους ετοιμάζονται και εύχονται να αντιμετωπίσουν τον προαιώνιο εχθρό υποτιμώντας τον. Το κακό είναι ότι σε τελική ανάλυση δεν έχουν και πολλά να χάσουν. Γιατί όπως έχει δείξει η ιστορία, τον λογαριασμό σε κάτι τέτοια γλέντια σπανίως τον πληρώνουν οι στρατηγικοί εγκέφαλοι - και πολύ συχνά εμείς οι υπόλοιποι. Δεν είναι αδικία; Δυστυχώς όχι: είναι απλά το δίκαιο τίμημα της συναίνεσης.

Σημειώσεις

1. Φυσικά γνωρίζουμε τη θεωρία σύμφωνα με την οποία ο ελληνικός εμφύλιος πόλεμος ήταν η πρώτη μάχη του ψυχρού πολέμου. Αλλά δεν είναι από τις αγαπημένες μας. Όχι τόσο γιατί δεν έχει την αλήθεια της, όσο γιατί χρησιμοποιείται από δεξιούς και αριστερούς για να υποστηριχθεί η θεωρία των ελλήνων που ωθήθηκαν, από τις "μεγάλες δυνάμεις", σε έναν εμφύλιο που οι ίδιοι δεν ήθελαν ...
2. Όλα αυτά τα έζηνα στο άρθρο του αμερικανού ειδικού της γεωπολιτικής Nicholas John Spykman "The Geography of Peace" [Η γεωγραφία της ειρήνης]. Αυτό το άρθρο, με τίτλο αντάξιο του "Ξένιος Ζeus" γράφτηκε το 1944 πριν το τέλος του Β' παγκοσμίου Πολέμου. Στόχος του Spykman, γνωστού και ως "παπού της θεωρίας της ανασχεσης" ήταν να προβλέψει τον μεταπολεμικό κόσμο και να διαγράψει την πρόεπουσα αντιμετώπιση της ρωσικής απειλής.
3. Ιωάννης Λουκάς, *Η Γεωπολιτική*, Τροχαλία, 2000. Αυτός που μιλάει με τόση συμπάθεια για τα "πνευματικά στελέχη" της χώρας έχει χρηματίσει, μεταξύ πολλών άλλων, καθηγητής της σχολής ναυτικών δοκιμών και της σχολής ναυτικού πολέμου. Και που να δείτε πόση εκτίμηση τρέφει για τη γεωπολιτική σκέψη του Αδόλφου Χίτλερ!
4. Φυσικά υπήρχαν και οι γνώμες στο εσωτερικό του ελληνικού κράτους σύμφωνα με τις οποίες η Κύπρος έπρεπε "να χωριστεί στα δύο και να τελειώνουμε", όπως υπάρχουν και σήμερα. Κατά τη γνώμη μας όμως δεν έδιναν αυτές τον ρυθμό της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής.
5. Ο τίτλος του γραμμένου το 2012 άρθρου είναι "Δόγμα Ενιαίου Αμυντικού Χώρου, ΑΟΖ και Διπλωματία των Κανονιοφόρων", έτσι για να βλέπετε τι κυκλοφορεί στην περιοχή που έχει την ατυχία να βρίσκεται ανάμεσα στα αυτιά των καραβανάδων. Όλα αυτά στο <http://www.onalert.gr>
6. Εδώ συγκαταλέγεται για παράδειγμα ο Σταύρος Τζίμας της Καθημερινής. Αν και παραδεχόμαστε ότι δεν μπορούμε να βρούμε το σχετικό απόσπασμα... κάπως σαν τον Ουίνστον Σμιθ και την φωτογραφία στο "1984". Σνιφ!
7. Μια εξιστόρηση των σχετικών επεισοδίων, μαζί και των υπέροχων σχετικών αντιδράσεων του "ελληνικού λαού" περιέχεται στην εισήγηση ανοικτής συνέλευσης των Μητροπολιτικών Συμβουλίων με τίτλο "Το Αντιαμερικανικό Κράτος", στον συλλογικό τόμο *Εισηγήσεις των Ανοικτών Συνελεύσεων των Μητροπολιτικών Συμβουλίων 2004 - 2005*.

ων" και όλες τις βλακειές του κόσμου περί ΑΟΖ.

Πέρα από τις βλακειές όμως, το σίγουρο είναι ότι η συμμαχία του ελληνικού κράτους με το ισραηλινό δουλευόταν από πολύ πιο πριν. Και είναι αυτή η πρωθύτερη ύπαρξη που μας αποδεικνύει ότι υπάρχει στο εσωτερικό του ελληνικού κράτους ένα κομμάτι ικανό να ζυγιάζει την ιστορία του, να σκέφτεται στρατηγικά και να εφαρμόζει τα αποτελέσματα της σκέψης του. Στη βάση της σκέψης αυτού του κομματιού δεν θα βρούμε την ΑΟΖ και τα πετρέλαια, αλλά τη μοίρα της Μέσης Ανατολής μετά το 2001. Πράγματι, η επίσημη εκκίνηση του νέου παγκόσμιου πολέμου προδιέγραφε την αποσταθεροποίηση και ει δυνατόν τη διάλυση ολόκληρης της περιοχής της Μέσης Ανατολής. Ο πρώτος σημαντικός στόχος αυτής της εκστρατείας ήταν το Ιράν και ο δεύτερος η Κίνα. Αναρωτόμενο τι θα μπορούσε να πουλήσει εν όψει τέτοιων εξελίξεων, το ελληνικό κράτος ανέμειξε τα παλιά υλικά και κατέληξε στο σχήμα που σήμερα έχουμε συνηθίσει να αναγνωρίζουμε σαν την τρίτη εμφάνιση της στρατηγικής της Ανατολικής Μεσογείου. Δηλαδή στον ρόλο που μπορεί να παίξει ο "ελληνισμός" (πάει να πει το ελληνικό και το κυπριακό κράτος) ως σύνδεσμος μεταξύ του Ισραήλ (του μοναδικού σημείου αγγλοσαξονικής "σταθερότητας" στη ζώνη από τη Μεσόγειο έως την Ινδία) και των θαλάσσιων διόδων της Ανατολικής Μεσογείου. Σε περίπτωση πολέμου του Ισραήλ με οποιαδήποτε από τις γειτονικές -ή όχι και τόσο- χώρες, το ελληνικό κράτος φιλοδοξεί να παίξει τον ρόλο των logistics και βλέπουμε, αναλό-

γιο Αφρική και καταλήγει στο Πακιστάν συνεχίζεται. Η Λιβύη έχει μετατραπεί σε failed state. Η Αίγυπτος είναι απασχολημένη να διανύει ανάποδα τη μετάβαση προς την περίοδο πριν την πτώση του Μουμπάρακ. Η Συρία και ο Λίβανος βρίσκονται σε κανονικό εμφύλιο πόλεμο. Το Ιράκ έχει χωριστεί στα δύο και περιμένει να χωριστεί στα τρία. Η Τουρκία αντιμετωπίζει αναβίωση του κουρδικού αντάρτικου και σκέφτεται να επιτεθεί στη Συρία. Το Ιράν έχει φάει εμπάργκο: το νόμισμα κατακυλάει ενώ όλο και οξύτερες απειλές εκτοξεύονται από τη μεριά του Ισραήλ και των ΗΠΑ. Το Αφγανιστάν έχει πόλεμο εδώ και δέκα χρόνια. Το Πακιστάν αποσταθεροποιείται μήνα με τον μήνα. Και από τον χρόνο που μας πέρασε, οι ΗΠΑ αποφάσισαν να ανακαλύψουν μια νέα "πολιτική του ειρηνικού ωκεανού". Πρώτη δουλειά ήταν η εγκατάσταση αμερικανικού στρατού στην Αυστραλία. Δεύτερη η "σύσφιξη των σχέσεων" με σειρά κρατών της νοτιοανατολικής Ασίας. Τρίτη δουλειά η εγκατάσταση αντιπυραυλικής ασπίδας στην Ιαπωνία. Το τελευταίο από αποτέλεσμα αυτής της νέας πολιτικής είναι η "όξυνση των σχέσεων Κίνας - Ιαπωνίας".

Με λίγα λόγια, ο κατά Spykman "δακτύλιος της ανασχεσης" έχει πάρει φωτιά. Το ελληνικό κράτος είναι πιεσμένο από την κρίση του, είναι απασχολημένο να επιτίθεται στο εσωτερικό του, έχει έναν (τεράστιο και πανάκριβο για τα μέτρα του) στρατό στα αβαντάζ του: και μας το λέει ευθέως: πάνω απ' όλα φιλοδοξεί να παίξει σε αυτό το τεράστιο ματωμένο κρατικό πανηγύρι. Και να βρεθεί για άλλη μια